

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud: A. Andronache)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, Sv. Șleahțișki, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gheorghii Buga,
în cauza civilă, la cererea lui Gheorghii Buga, persoane interesate Casa
Națională de Asigurări Sociale, Consiliul raional Briceni și Procuratura Generală
cu privire la constatarea faptului juridic de represiuni politice și detenția în lagăre
de concentrare,

împotriva deciziei din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 5 decembrie 2019, Gheorghii Buga a depus cerere de chemare în judecată,
persoane interesate Casa Națională de Asigurări Sociale al RM, Consiliul raional
Briceni, Procuratura Generală al RM cu privire la constatarea faptului juridic de
represiuni politice și detenția în lagăre de concentrare.

În motivarea acțiunii a indicat că s-a născut la XXXXX, în s. Cotiujeni, r.
Briceni.

A specificat că este membru al organizației „Martorii lui Iehova” și ținând
cont de convingerile religioase, este adept de a nu purta arma și de a nu fi înrolat în
armată, fiind împotriva oricărei violențe.

Din acest motiv, la data de 8 februarie 1965 a fost condamnat de Judecătoria
populară Gezkazgan, regiunea Karaganda, în baza art. 66 alin. (1) Cod penal al
Republicii Kazahstan, la detenție în lagărele de concentrare pe un termen de trei
ani.

Reclamantul a menționat că la 1 ianuarie 1968 a fost eliberat în legătură cu
ispășirea pedepsei.

În temeiul certificatului din 3 octombrie 2019, eliberat de Procuratura
Generală a Republicii Kazahstan, reclamantul a fost recunoscut ca jertfă a
represiunilor politice, fiind reabilitat.

Totodată, a relatat că după recepționarea certificatului de reabilitare din
Kazahstan, a depus o cerere către Procuratura Generală a Republicii Moldova cu
privire la reabilitare în temeiul certificatului eliberat de Procuratura Generală a
Republicii Kazahstan.

Conform răspunsului primit a fost informat că nu este posibilă reabilitarea, deoarece în arhiva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova nu există nici un dosar cu privire la condamnarea sa.

Astfel, petiționarul a menționat că în cerere a indicat în calitate de persoană interesată Procuratura Generală a RM, având ca scop de a solicita reabilitarea în temeiul hotărârii judecătorești și în temeiul art. 3 din Legea nr. 1225 din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Totodată, a invocat în calitate de persoană interesată Consiliul raional Briceni, fiind reprezentant al Guvernului, considerând că are dreptul de a beneficia de anumite înlesniri în conformitate cu art. 18 - 21 din Legea nr. 1225 din 8 decembrie 1992.

De asemenea, a invocat în calitate de persoană interesată Casa Națională de Asigurări Sociale pe motiv că intenționa de a solicita beneficii în temeiul art. 20 din Legea nr. 1225 din 8 decembrie 1992.

Gheorghii Buga a solicitat să fie constatat faptul că a fost supus represiunii politice pe teritoriul altui stat și deținut în lagărele de concentrare, condamnat pentru eschivare din motive religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii în baza hotărârii Judecătoriei populare Gezkazgan din regiunea Karaganda din 8 februarie 1965, în baza art. 66 alin. (1) Cod penal al Republicii Kazahstan la detenție în lagărele de concentrare pe un termen de 3 ani.

Prin hotărârea din 26 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni s-a respins ca neîntemeiată acțiunea lui Gheorghii Buga, persoane interesate Casa Națională de Asigurări Sociale, Consiliul raional Briceni, Procuratura Generală a RM cu privire la constatarea faptului juridic de represiuni politice și detenția în lagăre de concentrare.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 8 septembrie 2020, Gheorghii Buga a declarat apel, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Gheorghii Buga și s-a menținut hotărârea din 26 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 281 alin. (1)-(2) lit. k), 282 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată soluția primei instanțe.

Totodată, Colegiul a reținut că conform certificatului de reabilitare nr. 2-08600-19-15184 din 3 octombrie 2019, eliberat de către Procuratura regiunii Karaganda, Republica Kazahstan, Gheorghii Buga a fost condamnat la 8 februarie 1965 de către Judecătoria populară Gezkazgan, regiunea Karaganda, în baza art. 66 alin. (1) Cod penal al Republicii Kazahstan, la detenție în lagărele de concentrare pe un termen de trei ani, fiind eliberat la 1 ianuarie 1968, plecând în or. Karajal, regiunea Karaganda după ispășirea pedepsei, a fost recunoscut drept victima represiunilor politice și a fost reabilitat.

Conform certificatului nr. 072898 din 7 ianuarie 1968, se atestă că Gheorghii Buga și-a ispășit pedeapsa în locurile de detenție din 7 ianuarie 1965 până la 7 ianuarie 1968, fiind eliberat după ispășirea pedepsei.

Colegiul a reținut că conform răspunsului eliberat de Procuratura Generală a RM din 12 noiembrie 2019, s-a refuzat în eliberarea certificatului de reabilitare lui Gheorghii Buga ca victimă a represiunilor politici, pe motiv că Serviciul de

Informații și Securitate nu deține dosare sau careva decizii ale organelor de stat judiciare care ar confirma condamnarea lui Gheorghii Buga, iar în lipsa dosarului de condamnare Procuratura Generală a RM este în imposibilitate să se pronunțe asupra faptului dacă este sau nu victima a represiunilor politice.

Prin prisma art. 5² din Legea nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în coraport cu actele cauzei, Colegiul a conchis că prin răspunsul eliberat de către Procuratura Generală a RM se indică faptul că în Arhiva Serviciului de Informație și Securitate nu există dosare sau careva decizii ale organelor de stat judiciare care ar confirma condamnarea petiționarului, totodată menționându-se că în cazul în care materialele de arhivă referitoare la represiune nu s-au păstrat, faptul represiunii politice se stabilește pe cale judiciară, or, în acest sens, Gheorghii Buga deține certificat de reabilitare eliberat de către Procuratura Generală a Republicii Kazahstan, Procuratura Regiunii Karaganda nr. 2-08600-19-15184 din 3 octombrie 2019, prin care se confirmă faptul că, ultimul este recunoscut drept victimă represiunilor politice și a fost reabilitat.

Deci, Procuratura Generală a refuzat în reabilitarea lui Gheorghii Buga, ori, potrivit art. 5² alin. (3) din Legea nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992, decizia Procuraturii Generale de a refuza reabilitarea în cazurile prevăzute la alin. (2) poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

Respectiv, Legea, în cazul adoptării Deciziei de refuz în reabilitare, a prevăzut calea contestării refuzului pe cale judecătorească în instanța competentă.

Așadar, Colegiul a specificat că petiționarul a ales calea constatării faptului represiunii politice, ce este eronat, ori un certificat de reabilitare și constatării faptului represiunii politice petiționarul îl deține, eliberat de alt stat, ultimul urmând să conteste decizia Procuraturii Generale în reabilitarea lui.

Colegiul a apreciat ca fiind justă soluția instanței de fond privind respingerea acțiunii înaintate de Gheorghii Buga, or, ultimul urma să ia act de contestare asupra răspunsului procuraturii Generale al Republicii Moldova în ordinea stabilită de Legea nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992.

La 15 februarie 2021, Gheorghii Buga a declarat recurs, prin care a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în sensul declarat.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei nu au constatat just și au dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu au examinat cauza sub toate aspectele și nu au stabilit cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 14 ianuarie 2021 și a expedit-o participanților la proces la 26 ianuarie 2021 (f.d. 146), fiind

recepționată de recurent la 31 ianuarie 2021 (f.d. 150), astfel, recursul declarat la 15 februarie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 19 martie 2021 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 176), însă până la data examinării recursului, în adresa instanței nu au parvenit referințe.

Examinând temeiurile recursului declarat de Gheorghii Buga, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Gheorghii Buga nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Gheorghii Buga, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Gheorghii Buga, împotriva deciziei din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat